

(savivaldybė, mokykla)

____ klasės (grupės) mokinio(-ės) _____

(vardas ir pavardė)

GEOGRAFIJA

Mokyklinio brandos egzamino užduotis Pagrindinė sesija

2010 m. birželio 9 d.

Trukmė – 2,5 val. (150 min.)

NURODYMAI

- Pasitikrinkite, ar egzamino užduoties sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kitokio matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite egzamino vykdytojui.
- Galite naudotis rašymo priemonėmis (pieštuku, mėlyna spalva rašančiu parkeriu ar tušinuku), trintuku, matlankiu, liniuote.
- Egzamino metu negalima naudotis jokiais papildomais informacijos šaltiniais.
- Sunkesni žodžiai, pažymėti skaitmenimis, išversti į rusų ir lenkų kalbas.
- Patariame I dalies atsakymus iš pradžių žymėti (rašyti) pieštuku. Įsitikinę, kad tie atsakymai teisingi, pažymėkite juos mėlyna spalva rašančiu rašikliu.
- Atsakymai, pažymėti tik pieštuku arba visai nepažymėti, nevertinami.
- II dalies atsakymų paaiškinimus, jeigu jų reikalaujama, formuluokite glaustai ir aiškiai. Jei šios dalies užduotyse reikalaujama pateikti nurodytą skaičių geografinių objektų, o žemėlapiuose ar kartoschemose jų pažymėta daugiau, tai atsakyme turi būti nurodyta tiek, kiek prašoma, bet ne daugiau.
- Jeigu manote, kad klausimas yra klaidingas, jį praleiskite ir atsakykite į kitus. Jeigu klausimas iš tikrųjų klaidingas, jis nebus vertinamas.
- Skaičiavimus atlikite juodraščiu skirtame paskutiniame užduoties lape.

Linkime sėkmės!

VERTINIMAS

I dalis 1–20 klausimai	II dalis 21–34 klausimai	TAŠKŲ SUMA
40 taškų	100 taškų	140 taškų

Vertinimo komisijos pirmininkas _____

(parašas, vardas ir pavardė)

I vertintojas _____

(parašas, vardas ir pavardė)

II vertintojas _____

(parašas, vardas ir pavardė)

I dalis

I kiekvieną iš 1–20 klausimų yra tik po vieną teisingą atsakymą, kuris vertinamas 2 taškais. Pasirinktąjį atsakymą žyminčią raidę apveskite apskritimu, pavyzdžiui, (B).

- Kurio keliautojo organizuota ekspedicija pirmoji apiplaukė¹ mūsų planetą?
  - K. Kolumbo.
  - F. Magelano.
  - Dž. Kuko.
  - Vasko da Gamos.
- Pagal nurodytas koordinates nustatykite, kuris geografinis objektas yra labiausiai nutolęs² į šiaurės vakarus.
  - 40° š. pl. ir 85° v. ilg.
  - 78° š. pl. ir 170° r. ilg.
  - 65° š. pl. ir 170° v. ilg.
  - 70° š. pl. ir 75° r. ilg.
- Kuris Žemės sausumos masyvas pagal litosferos plokščių³ teoriją yra seniausias?
  - Eurazija.
  - Laurazija.
  - Pangėja.
  - Gondvana.
- Kur intensyviausiai vyksta žemės drebėjimai?
  - Andų kalnuose.
  - Uralo kalnuose.
  - Apalačų kalnuose.
  - Rytų Europos lygumoje.
- Kurio vandenyno pakrantėse yra vadinamasis Ugnies žiedas?
  - Arkties.
  - Atlanto.
  - Indijos.
  - Ramiojo.
- Koks svarbiausias veiksnys lemia jūrų ir vandenynų šiltųjų ir šaltųjų srovių susidarymą?
  - Jūrų dugno reljefas.
  - Jūrų potvyniai ir atoslūgiai.
  - Pastovia kryptimi pučiantys vėjai.
  - Vandens temperatūrų skirtumai.
- Kas nulemia geografinį vertikalųjį zoniškumą?
  - Vyraujantys vėjai ir kalnų aukštis.
  - Geografinė platuma ir kalnų aukštis.
  - Geografinė platuma ir augalija.
  - Augalija ir vyraujantys vėjai.

Čia rašo vertintojai

I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

¹ apiplaukė – плыла вокруг – plynėla, plywala dookoła

² nutolęs – отдалён – oddalony

³ plokščiai – плиты – plyt

8. Kurie dirvožemiai labiausiai paplitę¹ Lietuvoje?
- A Rudžemiai.
B Išplautžemiai.
C Kalkžemiai.
D Jaurazemiai.
9. Kuri Europos upė įteka į Baltijos jūrą?
- A Dniepras.
B Volga.
C Vysla.
D Reinas.
10. Kurioje šalyje valdymo forma yra konstitucinė monarchija?
- A Ispanijoje.
B Katare.
C Vatikane.
D Saudo Arabijoje.
11. Kurios Europos valstybės plotas ir gyventojų skaičius labai padidėjo XX a. pabaigoje?
- A Čekijos.
B Lenkijos.
C Vokietijos.
D Vengrijos.
12. Kokio kuro² suvartojimas Lietuvoje daugiausia sumažėjo pradėjus vartoti kitas kuro rūšis?
- A Akmens anglių.
B Naftos.
C Durpių.
D Dujų.
13. Kur telkiasi³ duonos, pyrago ir konditerijos gaminių įmonės?
- A Prie elektrinių.
B Prie vartotojų.
C Žaliavos rajonuose.
D Šalia transporto magistralių.
14. Kuriai ūkio šakai priskiriama šilkininkystė⁴?
- A Prekybai.
B Pramonei.
C Žemdirbystei.
D Gyvulininkystei.

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

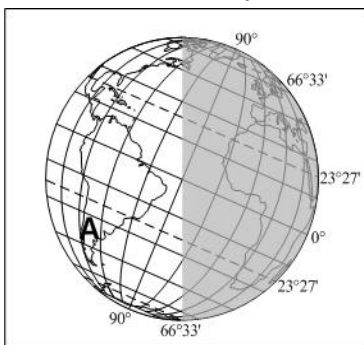
¹ paplitę – распространены – rozpowszechnione

² kuro – топлива – opała

³ telkiasi – сосредоточены – skoncentrowane

⁴ šilkininkystė – шелководство – jedwabnictwo

15. Kokie laivynai plaukioja su vadinamąja patogios¹ šalies vėliava?
- A Prekybos laivynai, kurie šią teisę gavo tarptautinių susitarimų metu.
 B Ekonomiškai silpnų valstybių laivynai, prie kurių dėl mažesnių mokesčių ir pigesnių laivų priežiūros paslaugų savo laivus registruoja ekonomiškai stiprios valstybės.
 C Visi laivynai, pigesni nei ekonomiškai stiprių valstybių.
 D Visi ekonomiškai silpnų valstybių laivynai.
16. Kuris požymis būdingiausias Pietų Europai?
- A Regiono gyventojai kalba germanų grupės kalbomis.
 B Auginami vynmedžiai ir alyvmedžiai.
 C Klimatą formuoja pasatai.
 D Rasti dideli naftos telkiniai.
17. Koks jūrų uosto ekonominės galios svarbiausias rodiklis?
- A Krovinių apyvarta uoste per metus.
 B Uoste užregistruotų laivų skaičius.
 C Į uostą įplaukusių laivų skaičius.
 D Uosto krantinių² ir įplaukos³ kanalo ilgis.
18. Kas yra OPEC?
- A Persų įlankos šalių organizacija.
 B Organizacija, vienijanti naftos turinčias valstybes.
 C Organizacija, vienijanti šalis, išgaunančias naftą jūros šelfe.
 D Naftą eksportuojančių šalių organizacija.
19. Koks metų laikas yra teritorijoje, pažymėtoje raide A?

- A Pavasaris.
 B Vasara.
 C Rudo.
 D Žiema.

20. Kurio regiono kultūrai atstovauja paveikslėlyje pavaizduotas žmogus?

- A Šiaurės Amerikos.
 B Pietryčių Azijos.
 C Australijos.
 D Rytų Azijos.

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

1–20 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA			
--------------------------	--	--	--

¹ patogios – удобной – dogodnej

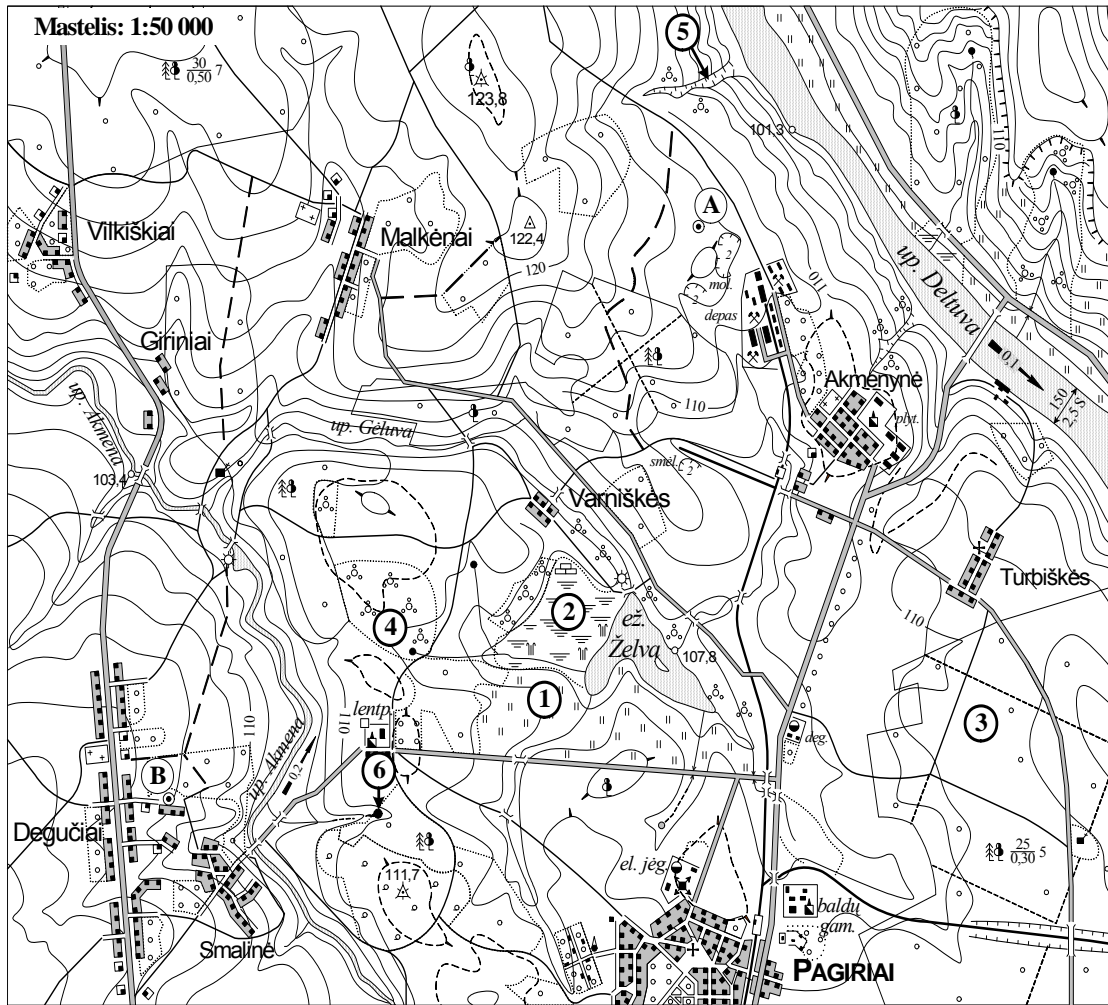
² krantinių – набережных – nadbrzeży

³ įplaukos – пристани – przystani

II dalis

Jei šios dalies užduotyse reikalaujama pateikti nurodytą skaičių geografinių objektų, o žemėlapiuose ar kartoschemose jų pažymėta daugiau, tai atsakyme turi būti nurodyta tiek, kiek prašoma, bet ne daugiau.

21. Išanalizuokite vietovės planą ir atlikite užduotis.

1. Vietovės plane skaitmenimis (1–6) pažymėti topografiniai ženklai. Įvardykite 4 ženklus.

1. .... 4. ....
 2. .... 5. ....
 3. .... 6. ....

(4 taškai)

2. Kokia horizonto kryptimi teka Deltuvos upė?

..... (1 taškas)

3. Koks vietovės plane pavaizduotos teritorijos aukščiausios vietos aukštis?

..... (1 taškas)

4. Koku atstumu (km) taškas A nutolęs nuo taško B?

..... (1 taškas)

5. Koku azimutu nuo taško A yra taškas B?

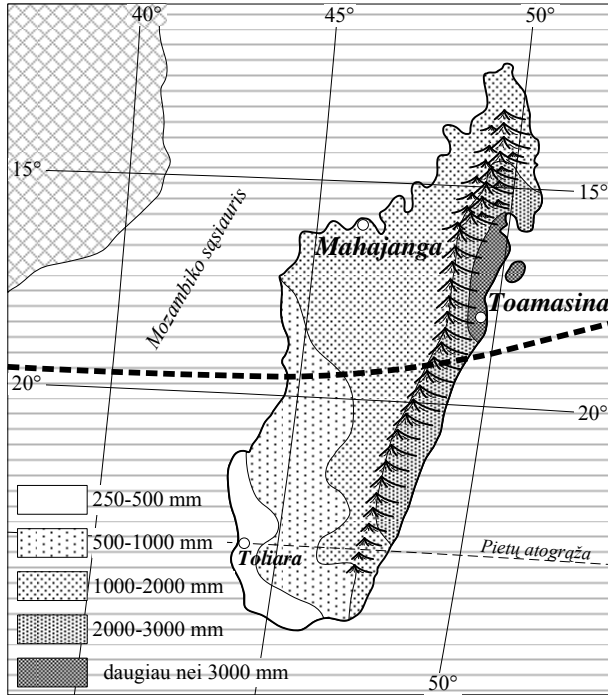
..... (1 taškas)

Čia rašo vertintojai

I	II	III
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

21 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
------------------------	--	--	--

22. Išanalizuokite Madagaskaro salos žemėlapi ir atsakykite į klausimus.

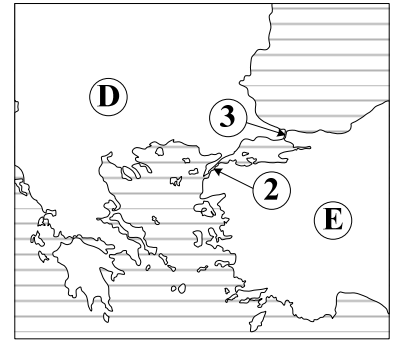
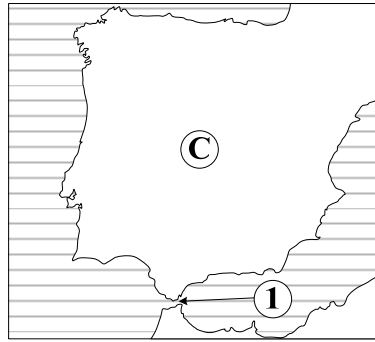
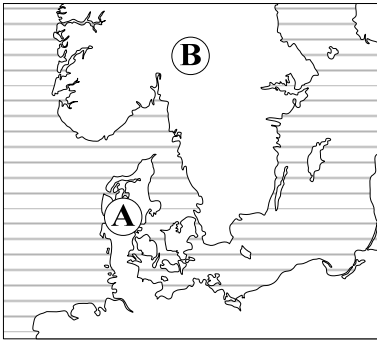
1. Kuriame mieste metinis kritulių¹ kiekis mažiausias?
 .....
 (1 taškas)
2. Kodėl Toamasinoje metinis kritulių kiekis didesnis negu Mahajangoje?
 (Nurodykite 2 priežastis.)
 1. ....
 2. ....
 (2 taškai)
3. Kurioje Madagaskaro salos dalyje Saulės spindulių kritimo kampas² visada būna mažesnis?
 .....
 (1 taškas)
4. Koks metų laikas Madagaskaro saloje, kai Lietuvoje yra trumpiausia³ diena?
 .....
 (1 taškas)
5. Kuriose klimato juostose yra ši sala?
 1. ....
 2. ....
 (2 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

22 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
------------------------	--	--	--

¹ kritulių – осадков – opadów
² spindulių kritimo kampas – угол падения лучей – kąt padania promieni
³ trumpiausia – самый короткий – najkrótszy

23.

1. Kartoschemose skaitmenimis (1–3) pažymėti sąsiauriai. Kokius greta esančius¹ vandens telkinius (jūras, vandenynus) jie jungia?

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....

(6 taškai)

2. Kartoschemose raidėmis (A–E) pažymėti pusiasaliai². Įvardykite 3 pusiasalius.

- A ..... D .....
- B ..... E .....
- C ..... (3 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

23 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
------------------------	--	--	--

24. Įrašykite trūkstantus žodžius sakiniuose apie Kiniją.

- 1. Šalies 18 tūkst. kilometrų ilgio krantą skalauja ..... vandenyno jūros.
- 2. Svarbiausi šalies pramonės centrai ir didžiausi miestai susitelkę³ Kinijos ..... dalyje.
- 3. Pagal medvilninių audinių gamybą šalis užima ..... vietą pasaulyje.
- 4. Svarbiausia Kinijos žemės ūkio šaka yra .....

(4 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

24 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
------------------------	--	--	--

¹ greta esančius – находящихся рядом – znajdujących się obok

² pusiasaliai – полуострова – półwyspy

³ susitelkę – сосредоточены – skupiają się

25. Išanalizuokite lentelėje pateiktus statistinius duomenis ir atlikite užduotis.

Metai	Gyventojų skaičius	Gimimų skaičius	Mirimų skaičius	Emigravusiųjų skaičius	Imigravusiųjų skaičius
2005	2 000 000	18 000	15 000	4 000	8 000
2009	2 008 000	28 000	22 000	10 000	12 000

		Čia rašo vertintojai		
		I	II	III
1.	Kuriais metais buvo didesnis natūralusis gyventojų prieaugis ¹ ? ..... (1 taškas)	—	—	—
2.	Kuriais metais buvo didesnis migracijos balansas? ..... (1 taškas)	—	—	—
3.	Kuris gyventojų judėjimo rodiklis turėjo didesnės įtakos gyventojų skaičiaus didėjimui 2009 metais? ..... (1 taškas)	—	—	—
25 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA				

26. Perskaitytę tekstą, atlikite užduotis.

Regionas vienija 5 valstybes, išsidėsčiusias pusiasaliuose ir salose. Didžiausia šio regiono valstybė yra į šiaurės vakarus nuo Lietuvos. Palyginti su kitomis šalimis, šio regiono gyventojų pajamos² pasiskirsčiusios gana tolygiai³. Sumanios socialinės politikos dėka šalyse beveik nėra skurdo. Valstybėse vyrauja senos demokratijos tradicijos, stabili politika, mažiausiai korumpuotos valdžios struktūros.

		Čia rašo vertintojai		
		I	II	III
1.	Apie kurį Europos regioną rašoma tekste? ..... (1 taškas)	—	—	—
2.	Kurios šio regiono 2 valstybės nepriklauso Europos Sąjungai? 1. .... 2. .... (2 taškai)	—	—	—
3.	Kurios šio regiono 2 valstybės nėra konstitucinės monarchijos? 1. .... 2. .... (2 taškai)	—	—	—
26 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA				

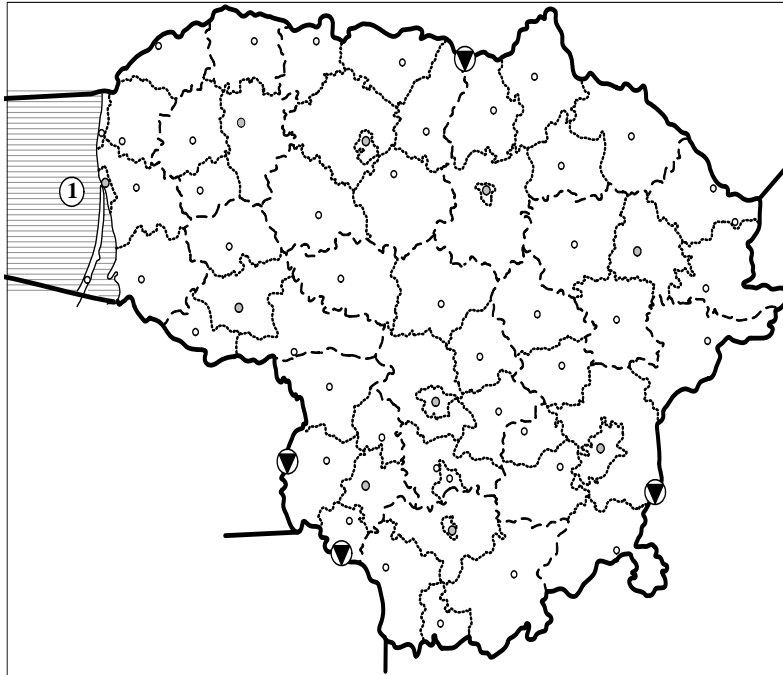
¹ prieaugis – прирост – przyrost

² pajamos – доходы – dochody

³ tolygiai – равномерно – jednakowo

27. Naudodamiesi kartoschema, atlikite užduotis.

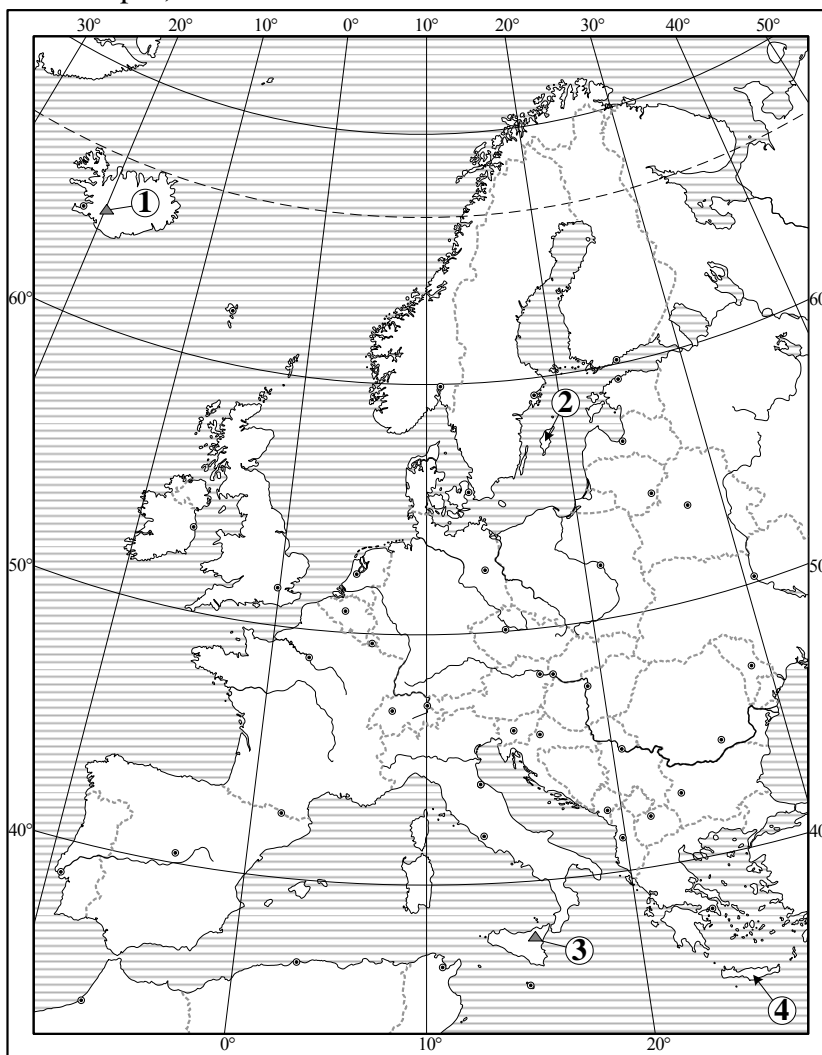
1. Kurios valstybės pasienyje¹ yra toliausiai į pietus nutolusi Lietuvos vieta?
 .....
 (1 taškas)

2. Su kuriomis šalimis Lietuvos valstybės siena yra:
 ES vidinė siena² .....
 ES išorinė siena³ .....
 (4 taškai)

3. Į kurias valstybes išvažiuojama per šiuos pasienio kontrolės punktus (▼):
 Medininkus .....
 Saločius .....
 Kybartus .....
 Kalvariją .....
 (4 taškai)

4. Kas kartoschemoje pažymėta skaitmeniu 1?
 .....
 (1 taškas)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—

27 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
------------------------	--	--	--

¹ pasienyje – на границе – na granicy
² vidinė siena – внутренняя граница – wewnętrzna granica
³ išorinė siena – внешняя граница – zewnętrzna granica

28. Naudodamiesi žemėlapiu, atlikite užduotis.

1. Kuriuo skaitmeniu žemėlapyje pažymėtas lentelėje nurodytas geografinis objektas? Kurioje valstybėje jis yra? (Užpildykite lentelę.)

Geografinis objektas	Skaitmuo žemėlapyje	Valstybė
Etnos ugnikalnis		
Heklos ugnikalnis		
Kretos sala		
Gotlando sala		

(8 taškai)

2. Žemėlapyje raide A pažymėkite šalį, kurioje yra Černobylio AE.

(1 taškas)

Čia rašo vertintojai

I

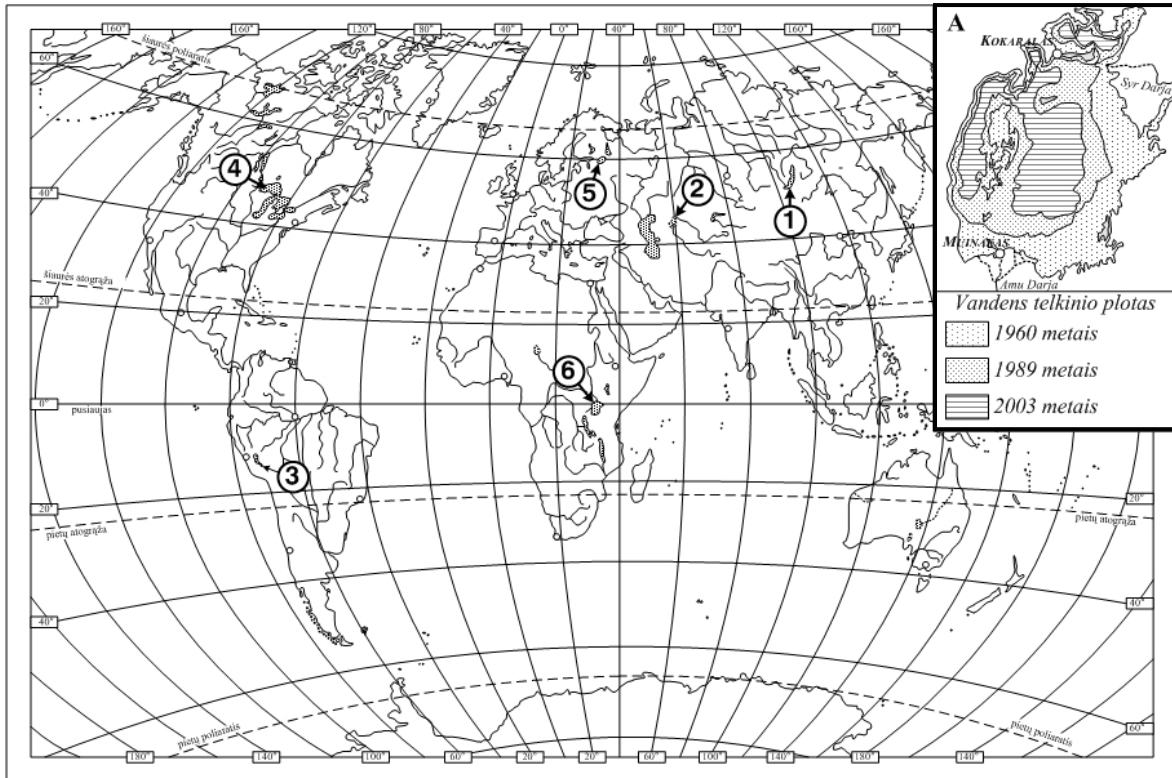
II

III

.....	.....	.....
_____	_____	_____

28 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA

29. Naudodamiesi žemėlapiu ir kartoschema, atlikite užduotis.

1. Žemėlapyje skaitmenimis (1–6) pažymėti kai kurie žemynų ežerai. Įvardykite 3 ežerus.

- 1. .... 4. ....
- 2. .... 5. ....
- 3. .... 6. ....

(3 taškai)

2. Kuris iš žemėlapyje (1–6) pažymėtų vandens telkinių pavaizduotas kartoschemoje A? Užrašykite šio vandens telkinio pavadinimą.

.....
(1 taškas)

3. Kodėl šio vandens telkinio plotas ėmė mažėti nuo 1960 metų? Nurodykite 1 priežastį.

.....
(1 taškas)

4. Kokius ekonominius ir socialinius padarinius¹ sukėlė šio vandens telkinio ploto pasikeitimas? Nurodykite 2 pasekmes².

- 1. ....
- 2. ....

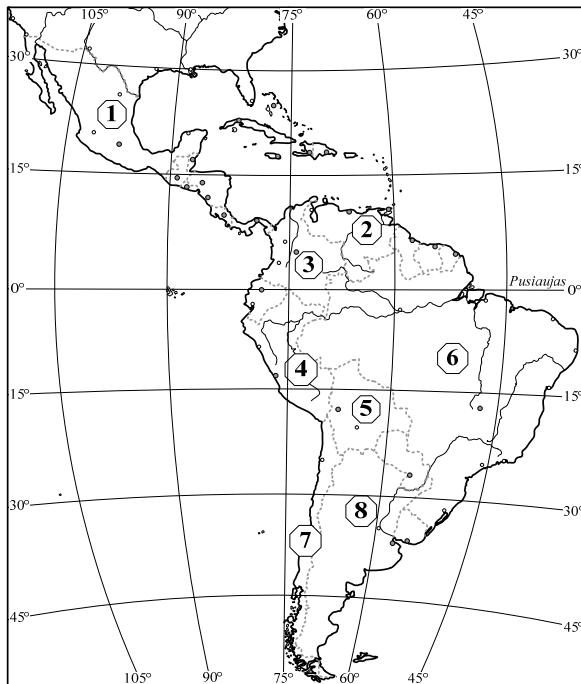
(2 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

29 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
------------------------	--	--	--

¹ padarinius – последствия – następstwa
² pasekmes – последствия – skutki

30. Naudodamiesi žemėlapiu, atlikite užduotis.

1. Žemėlapyje skaitmenimis (1–8) pažymėtos kai kurios Lotynų Amerikos regiono valstybės. Įvardykite 4 valstybes.
1. .... 5. ....
 2. .... 6. ....
 3. .... 7. ....
 4. .... 8. ....

(4 taškai)

2. Kuri žemės ūkio šaka yra svarbiausia Lotynų Amerikos regiono šalių ekonomikoje?
- .....

(1 taškas)

3. Kokie veiksniai lemia šios žemės ūkio šakos plėtrą¹? Nurodykite 2 veiksnius.
1. ....
 .....
 2. ....
 .....

(2 taškai)

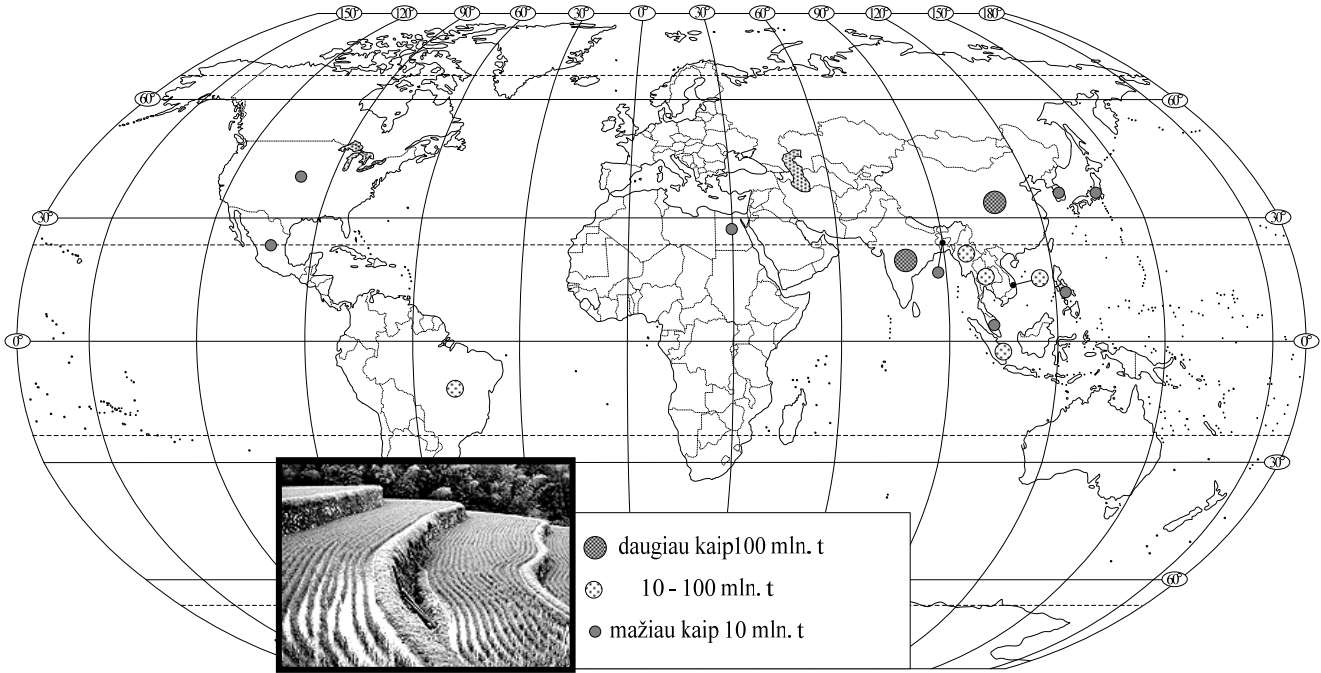
Čia rašo vertintojai

I	II	III

30 KLAUSIMO TĄŠKŲ SUMA			
------------------------	--	--	--

¹ plėtrą – развитие – rozwój

31. Išanalizuokite žemėlapią bei paveikslėlį ir atlikite užduotis.

1. Kokios žemės ūkio kultūros pasėliai¹ pavaizduoti paveikslėlyje?
 .....
 (1 taškas)

2. Kodėl šios kultūros didžiausi pasėliai yra Pietryčių Azijoje? Nurodykite 2 priežastis.
 1. ....
 2. ....
 (2 taškai)

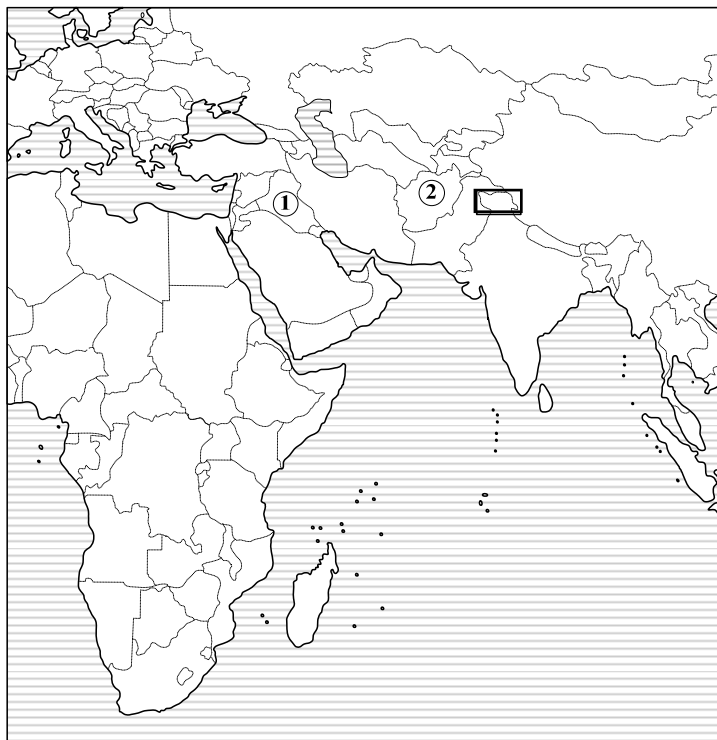
3. Kurios valstybės yra didžiausios šios kultūros augintojos? Nurodykite 3 valstybes.
 1. ....
 2. ....
 3. ....
 (3 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—

31 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
------------------------	--	--	--

¹ pasėliai – посе́вы – zasiewy, posiewy

32. Naudodamiesi kartoschema, atlikite užduotis.

1. Kartoschemoje skaitmenimis (1–2) pažymėtos konfliktinės teritorijos. Įvardykite valstybes ir konfliktų priežastis.

Nr.	Valstybė	Konflikto priežastis
1		
2		

(4 taškai)

2. Dėl kokios teritorijos vyksta konfliktas apibrėžtame¹ žemėlapių fragmente?

.....

(1 taškas)

3. Kurios valstybės dalyvauja šiame konflikte?

1. ....

2. ....

(2 taškai)

4. Kuriose Europos valstybėse vyko (vyksta) etninio, religinio, politinio pobūdžio konfliktai? (Įrašykite valstybes.)

1. Baskų judėjimas .....

2. Protestantų ir katalikų nesutarimai .....

(2 taškai)

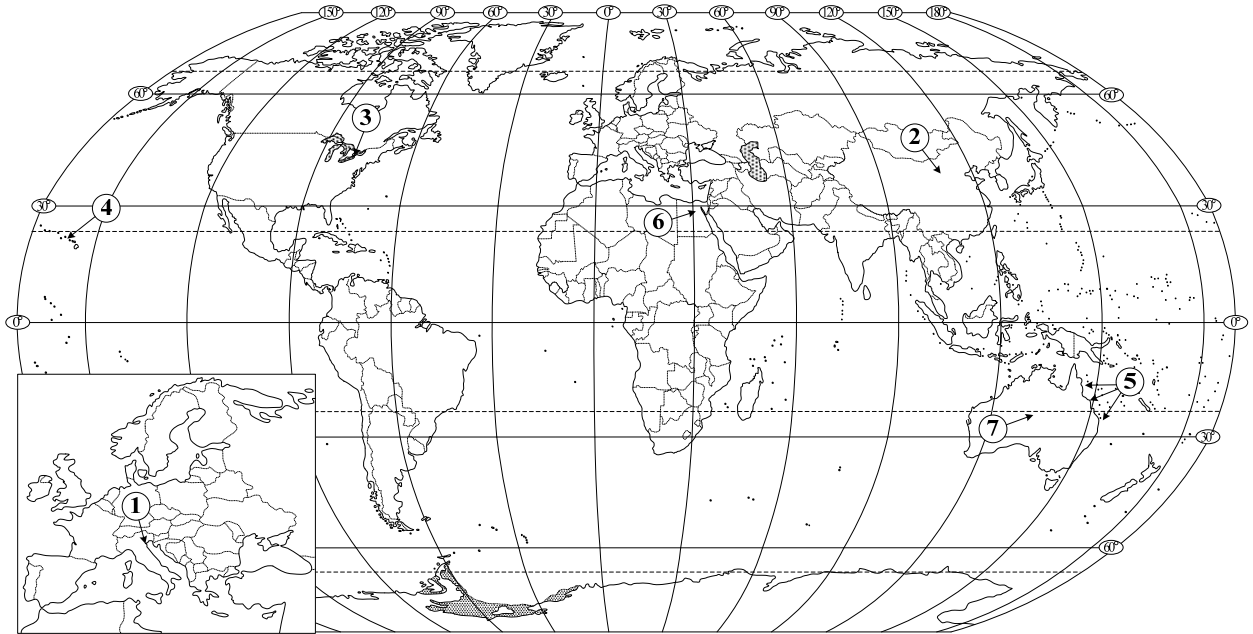
Čia rašo vertintojai
I II III

.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

32 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
------------------------	--	--	--

¹ apibrėžtame – выделенном – okrešlonym

33.

1. Žemėlapyje skaitmenimis (1–7) pažymėti labiausiai turistų lankomi objektai. Įvardykite 4 objektus.

1. .... 5. ....
 2. .... 6. ....
 3. .... 7. ....
 4. .... (4 taškai)

2. Kokios priežastys skatina žmones keliauti? Nurodykite 2 svarbiausias priežastis.

1. ....
 2. ....
 (2 taškai)

3. Kodėl turizmo plėtra verčia ne tik džiaugtis, bet ir susimąstyti? Nurodykite 2 turizmo plėtros pranašumus ir 2 trūkumus.

Pranašumai	Trūkumai
1.	1. ....
2.	2. ....

(4 taškai)

Čia rašo vertintojai
I II III

.....	.....	.....
.....	.....	.....

33 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA

34. Išrinkite teisingus ir neteisingus teiginius. Jų numerius įrašykite į lentelės apskritimus.

Teisingas teiginys	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Neteisingas teiginys	☐	☐	☐	☐	☐	☐

1. Italijoje vyrauja musoninis klimatas.
2. Viktorijos krioklį aptiko¹ keliautojas D. Livingstonas.
3. Japonija turi daug geležies rūdos atsargų².
4. Lietuvos stambiausia hidroakumuliacinė elektrinė veikia Kaune.
5. Norint tiksliai išmatuoti atstumus, naudojamasi smulkaus mastelio žemėlapiams.
6. Atogrąžų žemyninio klimato srityse žemės ūkio darbai tampa sunkesni dėl vandens stokos.

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

(6 taškai)

34 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
------------------------	--	--	--

JUODRAŠTIS

¹ aptiko – обнаружил – znalazł

² atsargų – запасов – zapasów